

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

Qvæst. I. Quid prædestinationis voce à Theologis in hac contruersia
intelligatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

CONTROVERSIA SEPTIMA DE PRÆDESTINATIONE SANCTORVM.

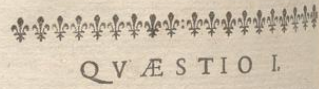
ENIT vltro grauissima Theologia controuersia non, nisi magna inferutabilium iudiciorum, consiliorumque Dei reuerentia, & amore Apostoli exemplo disputanda: siquidem cur alias diuina Prædestinatio non item alias rationales creaturas peringat in arcibus Dei à nulla creatura penetrandis rationibus est situm: vt d. de causis Prædestinationis clarebit. Vltro inquam se disputationi nostre hæc controuersia sinit: quia difficultatibus reliquis Theologicis, atque humano discursu ex fidei nostre dogmatibus theologicè examinandis, ac decidendis principia omnia generalia (cum tomo 1. de Deo vno controuersia 2. de scientia, & controuersia 3. de decreto concurrendi cum causis liberis creatis, & 2. hoc tomo, controuersia 4. de voluntate d. 6. questione 2. de præfinitionibus liber. action. creaturarum, & tandem controuersia 6. de prouidentia d. 2. questione 2. certamine 3. à numero quarto, ac totis certaminibus sequentibus) in examinamus rigide, dilucidèque statuimus, vt qui ea non oscitans, sed debita legenti attentione sola eorum ad præcipuas controuersias huius difficultates Theologicas applicatione facili, ac simplici habeat opus, vt de eis ritè, rectèque definiat; quæ verò in controuersia hac examini Theologico possunt subiacere, hæc summam sunt. Primum de existentia, & essentia Prædestinationis Sanctorum. Secundum de eius causis: tertium de eius effectibus. De quibus eodem disputationum succedentium ordine agemus.

DISPUTATIO I.

De existentia prædestinationis diuine.

Hoc 1. loco (vt in aliis controuersis merito præstitimus) examinandum statuendumque in hac controuersia est: ne de subiecto non supponente otiosa, atque inanis videatur disputatio: vt autem id, cuius existentia examinanda, statuendaque præsentis disputatione est, liquido, & absque ulla vocis æquiuocatione constet id in primis statuendum erit.

QVÆSTIO I.

*Quid prædestinationis vox à Theologis
in hac controuersia intelligatur?*

Arius eius vocis, cum apud Philosophos, tum apud Patres, & scripturam vsus questionis huius locum fecit, ac forte necessitatem, ne forte Theologica controuersia huius disputationes, & decisiones æquiuocis locis claudantur, atque turbentur.

CERTAMEN I.

Proprietatis significationis, & receptionis Theologicæ vocis Prædestinationis dignoscende principia.

Prædestinationis vox, cum ex verbo desino & præiuncta præpositione præ constructa, ex alterutra parte

parte varia significata, earum etymologia attendita, potest habere: & verbum *destino* sermonis proprietate respectu destinantis idem prorsus est, atque *animo statu*, *deserno*, *desino*, ut videre est apud amplissimum, & eruditissimum Roberti Stephani dictionarium ab editione eius tertia, apud Calepin. nostra hac tempestate aliorum accurata observatione auctum, ut dictionario illi æquivalcat, apud dictionarium etiam Ciceronis. Quia vero in iis, quæ arbitrio alicuius ad aliquid destinantur, siue numeris, siue dignitate exteriore nominatione destinantis voluntas fixa declaratur: & hæc ipsa nomenclatura, exteriorque designatio verbo etiam destinanti significati apud linguæ peritos solet: unde destinare aliquem Consulem, Praetorem, Ducem, Regem, tantumdem valet, atque designare, exteriusque significare, & ostendere: quæ vocis acceptio 1. Machab. 5. dicitur: *destinavit aliquis de populo* (id est designavit) & *adierunt ad Regem*, & ad Rom. 1. de Christo Domino: *qui prædestinatus est Filius Dei in virtute*, & *resurrectione mortuorum*, id est virtute resurrectionis suæ ex mortuis ostensus, declaratus, atque ea resurrectionis nota nobis significatus designatus, atque equalgatus Filius Dei, & contra verba vltima de Incarnatæ ex Græcis Patris cum nostro Valquez ostendimus: mitto aliam verbi huius acceptionem semel apud Liliam lib. 3. Decad. 4. notatam pro suspicari, suspicaturve de aliquo aliquem habere. *Animus*, inquit, *Lenæppum omnes cadis auctorem destinant*: quanquam & hic tantumdem, ac designabant, valere censent.

2. Ex eadem significatione eius verbi propria, & primæva ortum est, ut non semel mittere incertum aliquem: ac determinatum locum, aut negotium tractandum, & agendum significet, sic vulgo sagitta in *Scopum destinari* dicuntur, & fors acceptio eadem datis verbis ex 1. Machab. 5. destinati aliqui de populo dicuntur, ut scilicet Regem adirent: quæ animi ex animi intentione, & decreto mittentis personam, ut ad negotium, vel locum determinatum, vel sagittæ, vel legati eant, ab ipso mittuntur: ex his autem atque aliis eius verbi acceptionibus, & significationibus (quas brevitatis atque ad rem præsentem inutilitatis causa omitto) quibus ad alia item significanda extensum illud est, constat: è primæva propriæque significatione verbum *destino* animi statutum, definitionem, ac decretum significare, cum nulla sui significati, & significationis ampliatio ad aliquid aliud ulterius significandum extensum vsquam sit, quod animi decretum, ac definitionem non supponat, & concernat, nec ea ampla adhuc eius verbi significatione, confingitur. Rursus primæva hæc, & propria eius verbi significatio ex vsu eius ea verbi significatione ubique scriptorum frequentissimo constat, loca ex prophetis apud eorum quemvis obvia omnibus passim occurrunt: quare ea singulatim referre operosum esset, & inutile: satis nunc fuerit adnotasse inde eam verbi huius acceptionem in dictionariis latinis omnibus primum locum, ut primævam, & propriissimam sibi vindicare. Nec in sacris scripturis eius acceptio minus frequens: idcirco duo testimonia sufficiant. Alterum ex 2. Machab. 6. *destinavit* (Elcazarus) *non facere illicita propter vitam amorem*: & 2. Corinth. 9. *unusquisque pro ut destinavit in corde suo non ex tristitia, &c.*

3. Quoniam vero destinatio seu animi propositum, tam de malis, siue physicis siue moralibus, quam de altero genere bonis, idque, cum sibi: tum alteri concipi à destinante, esseque potest, sit, ut æqua proprietate propositum animi de bonis, sit, ut alterutro genere malis, siue respectu sui, siue respectu alterius dici possit, ac de se ad propositum alterutrum significandum indifferens verbum *destino* sermonis proprietate sit. Cum autem malis, vel bonum, de quo inferendo, vel ex parte destinantis pro curando propositum & destinatio concipitur, alterius est: hæc dicitur destinationis subiectum non quidem physicum, & passivum inhaesionis physice, sed intentionale, & obiectivum, & cui passivo destinatur, seu qui patiendi, vel fruendi, malo vel bono destinantis, proposito destinatur. Hinc malum, vel bonum de quo alteri inferendo propositum à destinante concipitur aculatio casu actiua voce quandoque ponitur: subiectum vero intentionale, & obiectivum seu persona alter-

ra de cuius bono, vel malo propositum, seu destinatio habetur, in casu dativo: iuxta regulam generalem de vocibus, quibus alicuius commodum vel incommodum significatur: Cicero 3. de Officiis 59. *Cum eorum alteri dicam necis destinasset*. Quandoque vero subiecti intentionalis, & obiectivi habita præcipue ratione, non autem commodi, vel incommodi, bonum vel malum in dativo, persona vero altera cuius est, in aculatio collocatur, sic Virgil. 2. Aeneid. 26. *Et me destinat aras*, & Celsus lib. 3. cap. 4. *Asclepiades, ubi agrum triduo per omnia satigant, quarto die cibo destinabat*. Et constructio quidem hæc Theologis & scripturæ sacra in re præsentis visitator, ut constat, & ex subiiciendis locis videbimus. Dixi verbum hoc, de se ad bonum, vel malum vel destinanti, vel alteri, de quibus inferendis decretum & animi propositum concipitur æqua proprietate significandum aptum esse, tamen ex incapacitate subiecti destinantis ad malum, vel physicum, vel morale decretandum ex materia, seu obiecti significandi subtrahatione & impossibilitate malum significare in illo nequeat, id quod pro infra dicendis adverte.

4. Altera verbum prædestino componens pars est præpositio *præ* secundum se solum sumpta significatum proprium primævam, & frequentissimum idem quod *ante* habet, tamen nonnunquam nec inelegerit tantumdem ac propter valeat, ut *præ multitudinem præ iræ præ insipiam*, *præ lachrymis*: Eo autem sensu in alterius vocis compositionem non venit, sed solum in primæva illa propria, & vltimissima, qua nimirum significat anterioritatem variis respectu rei alterius: cum rerum anterioritas vero: & realis physica esse possit (videlicet tempore, loco, natura, causalitate, dignitate, iuxta modos prioris sæpe ex Aristotele memoratos, maioris vniuersalitatis, qui ad rem præsentem non est, prætermisso) vel realis intentionalis (qua scilicet iudicio, affective alterius, siue æstimatione, vel amore, atque electione vnum alteri præfertur, sit, ut, cum vocibus aliis in compositionem adiungitur, in earum significatis anterioritatem ex dictis aliquam, siue realem physicam, siue realem intentionalem respectu alterius denotet, ac importet: & cum nominibus iungitur, frequentius prioritatem dignitatis, & excellentiæ in re per nomen significata denotat, maxime, si adiectiva nomina sunt: ut tantumdem valeat plerumque, atque nominis eius superlativum: quin ad aliquid alium respectum comparativum dicat, ut *prædiuus præclarus* idem acque *diuissimus* seu *valde diuerselarissimus*, *valde clarus* sit, quin de se minus diuites, vel claros alios esse significet: nisi addatur nomen aliud, quo respectu aliorum excellentia, & excessus denotetur: ut *omnium ex omnibus, vel inter omnes*.

5. Sin vero præpositio *præ* cum verbis ad tertiam aliam vocem componendam veniat, quamlibet ex prædictis prioritatibus pro significatis verborum diuersis solet significare. Quo circa, cum verba omnia tempus significant temporis præcedentiam frequentet, ac de lege (ut autem ordinaria) præpositio *præ* adiuncta designat, ni per directum verbi significatum aliudve adiunctum ad alterius generis præcedentiam, & anterioritatem respectu alterius significandam determinetur: ut in verbo *præcurro*, *præambulo*, ante alium localiter, siue cursu, siue incesu quenquam ire significatur. Ex adiunctis: si in aula, vel concessu quisquam præcedat: præcesserit interroges, vel asseras, de præcedentia, vel locali, vel honoraria, & dignitatis ex ordine locali vadecumque ex hominum placito localiter siue per sessionis loca statuto te, vel rogare, vel asserere, non autem de temporaria alicuius præ alio periculum est. Cum vero verba, quibus positio *præ* adiungitur, vel æstimationem, vel affectum significant, ubi de pluribus, erga quæ hi actus exercentur expressa est mentio, vel ex adiunctis supposita, aut denotata prioritas intentionalis, vel æstimationis, vel affectiva patientis; (ut grammatici vocant) personæ, vel rei cui verbum applicatur significatur, ut *præfero Petrum Ioanni*, vel *reliquis*: immo *præfero Petrum*: prælatio enim in æstimatione, non nisi respectu alicuius, vel aliorum esse potest: in his autem æstimationis verbis locum habet regula generalis (de significanda antecedentia temporis, seu durationis per verba, quibus *præ* adiungitur) excepto subiuncta: quod scilicet

et ex directo verbi simplicis, cui præ adiungitur, significato ad aliquam determinatam prioritatem, ac non durationis significandam determinetur: quia, quod ad estimationis prælationem attinet, impertinens prorsus temporis antecessio est.

6. Secus autem res habet in verbis simplicibus, quæ affectum animi, seu voluntatis significant: quibus, si præpositio præ adiungatur, ita personæ, vel rei patientis anterioritatem intentionalem affectivam significant, ut tamen durationis anterioritatem non excludant. Cuius ratio est: quia prius etiam duratione amare non exigua amantis prærogativa & excellentia est, & in verbi proinde significatio ut quid impertinens non prætereunda, & omittenda: sed cui ab amato affectivè rependenda sit infundendum: cuius rationem solidam, & acutam de beneficio, (cuius anima, & vita amor est) referendo cum ab alio prævenimur agens exemplo è Romanis bigis, quadrigis petito his Seneca noster dedit, & illustravit. Oportet illum, velut carceribus inclusum, operiri suum tempus, ad quod velut dato signo proficiat. Magna siquidem celeritate opus est, ut assequatur antecedentem. Idcirco anterioritate sui erga nos amoris ex æternitate nos ut ipsam redamemus hortatur, onerat, iurèque cogit Deus Hierem. 31. In charitate perpetua dilexite, & Ioan. ep. 1. cap. 4. numero 19. Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos. Denique adverte in verbis, quæ affectum animi significant, simplicia aliqua ex illis, quoad intentionalem affectivam anterioritatem significandam, aliis etiam affectum animi significantibus ex præposita præ compositis æquivalere: quia siue comparatione cum aliis, & ante latione alicuius ad alios simplicium illorum verborum significatum proprium nequit subsistere. Huiusmodi est verbum *eligo* generatim sumptum, quod tantum valet ac *præamo*, seu *prædiligo*, aut *præ* aliis siue rebus siue personis deligo & amo: quia electio, quæ proprium eius significatum est, nisi unius ex multis, & præ reliquis amari esse nusquam potest. Quod si his simplicibus verbis affectivis præpositio præ adiungatur, ut *præligo* vel temporis etiam anterioritati, vel alteri non intentionali affectivæ, vel affectus intentioni maiori significandæ, secus pleonasmus, inferuiet.

7. Videar fors mei instituti Theologici oblitus grammaticum agere, & superstitiosum grammaticum; siquidem proprias vocum & verborum significationes probo, & ratione, cum illæ tamen signa ad placitum sunt à solo consensu, & beneplacito hominum hoc potius, quam aliud, atque hoc, vel illo modo significantes, & in quibus proinde si de significati proprietate ratio quæretur, tyrannica illa sit pro ratione voluntas, prudens civilisque prorsus ratio sit: idcirco eruditus alias Grammaticus Brocensis dum Philosophum egit bonam grammaticam vacuis quibusdam subtilitatibus turbavit, ut in eius arte ac notis ad syntaxim novæ artis grammaticæ Nebricensis eius industria additis, & intrusus cernere licet: quarum omnium quæ ad adverbium opus extat ridiculum exemplum esto: & ea quidem in vocibus simplicibus verum habent; in compositis autem ex partibus, præsertim seorsim significantibus, & propria cuiusque partis significatione (quæ quidem ex hominum placito solummodo fuit) compositæ vocis significatio propriæ discursu est, & ratione venanda: immò inde etiam à linguæ cuiusque peritis composita verba sunt, ut vocis præcipue significato modus aliquis, qui simplici vocis illa significati è prima eius institutione non poterat particulæ accessu significaretur: & id sane in omnium compositarum vocum significatione venire compertum est: ut idcirco verba hæc cognatæ significationis (cum suis scilicet simplicibus) à Latinis Grammaticis dicantur. Quam verò mei Theologici instituti memor fuerim, dum totus ad latuitatem videbar diuertisse ex sequenti certamine constabit: siquidem ex dictis non solum quid divina, de qua disputamus, prædestinatio proprietate vocis nativa, & à Theologis susepta significet statueretur, sed variæ eius acceptiones à his, & aliis usurpatæ, nec prorsus improprie, ta-

metri ad hanc controuersiam non aduocandæ notabuntur: & inde prauæ, atque erroneæ Doctorum gravium, & Catholicorum locutiones, inuidique propriæ citra periculum tamen finile, nonnullæ deprehenduntur: ac demum qua ratione electionis voce quali Synonyma divina prædestinatio Sanctorum à scriptura tradatur.

CERTAMEN II.

Proprie aliquot vocis Prædestinationis acceptiones, & quæ ex usu Theologis?

1. EX dictis hætenus constat animi propositum de re aliqua faciendi prius tempore conceptionis, quam ab alio de eadem faciendi decretum finile habeatur, prædestinationem proprietate sermonis dici posse, & cum, qui ita prius propositum habuit, prædestinare: id est prius alio rem aliquam faciendam prædestinare: Latine proprietatis ergo, nec solum Ecclesiastici usus prædestino est, ut Robertus Stephanus in suo peramplio Thesaurio putauit: & adeo cum asseruit, ut nihil aliud de eo verbo obliuiscendum fuisset. Ut autem præter proprietatem vius verbi prædestino, & sui nominis verbalis Prædestinatio apud Ecclesiasticos, Theologosve ex dictis ostendam, aliæque ex capitibus statim iuxta dicta certamine primo ostendam, apud Ethnicos etiam linguæ positioni latinæ, vel parentis, vel peritos, & vsu etiam earum voces (& ea quam nuper ratione, & proprietate dicebamus) fuisse constet: audiatur Amilius probus in in Eumene locutus. Primus Leonitus Macedoniam vix præpare prædestinanti: Vbi ex sola temporaria antecessione propositi & destinationis occupandi Macedoniam ad similem destinationem ab aliis postea habitam, & conceptam id prædestinasse proprietate sermonis ad Amiliu aicitur.

2. Etsi autem hac solum ratione anterioritatis in duratione Sanctorum à Deo in gloriam destinatio prædestinatio latini sermonis proprietate dici recte potest videatur; tamen, cum in omni Dei destinatione, que non, nisi ab æterno, & ex æternitate concipi, atque intrinseca Deo æternitate durare potest ratione intellecti destinantis, satis significetur præ Dei propositio & destinationi additum si ad eam solum antecessorem temporariam significandam addideretur pleonasmus Doctis Theologis sonaret: cum ea antecessoria duratione destinationis diuinæ eo ipso, quod diuina, seu Dei destinatio esse dicatur satis sit significata dictis Theologis, & expressa, immò & non animi Dei ignatis; quamvis pro rudioribus ad id etiam significandum adhiberi possit, & adijungi. Propter quod videtur expressius adhuc eam diuinæ electionis antecessorem in duratione Paulus fidelibus explicuisse ad Ephes. 1. Sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem ut essemus sancti. Cæterum profundioris meditationis ea verba sunt: illud enim in ipso, idem est ac in Christo, cuius immediate memorati relationem edixerat enim, Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in caelestibus, in Christo. Cum autem benedicti à Deo Patre cuiusmodi benedictione spirituali, in caelestibus (id est ad caelestem vitam, & gloriam æternam spectante) non solum Paulus cuiusque coram rancæ, & tempore successuri Christique vita, & mortis (qua eius merita sunt consummata) duratione potest apparet Christi merita antecessoribus tempore ipsius profuisse, adicit Paulus exemplum difficultis, immo fidelibus credendum sicut elegit, &c. Ac si dicere-

non solum eorum justificationis temporariæ antea-
sed æternæ eorum electioni, scilicet temporis cuncto an-
teriori, vigore *ante mundi constitutionem* à Deo habere
Christi merita promissæ: quare eam meritum Christi
electioni iustorum præcedentiam, naturæ, & causalitatis,
vel quasi, anterioritatem dictione illa in ipso *ante*
natura constitutionem Paulus explicuit: non autem
electionis diuinæ ex æternitate antecessorem facis
superque ex eo, quod Dei electio esset, expres-
sam. Unde constat, male existimasse Origenem, & Ga-
briëlem in lud. 40. particula *pre* solum anterioritatem de-
stinationis & propositi diuini tota antea Dei æter-
nitatē à Patribus, & Theologis denotari, quod ut
diximus pleonasmū vitio non careret, saltem, pro pe-
nitentiis.

3. De proprietate vocis *prædestinatio* ratione localis
anterioritatis constat locum in ea non habere, quia im-
pertinens ad ipsam, cuiusque significatum est: huius &
dignitatis etiam, nisi quatenus intentionalem affec-
tuum anterioritatem concernit, de qua postea: de
naturæ vero, & causalitatis anterioritate, quæ ra-
tione *pre* adiunctæ vocis destinationi respectu suorum
effectuum (quicunque illi sint) conuenit, dubitari
potest. An particula *pre* sermonis proprietate, ac ci-
tra pleonasmum denotetur. Dabitur ratio est: quia
cum destinatio sola propositum animi de aliquo agen-
do, ac de se actuū significet, causam in actu pri-
mo rei cuius destinatio faciendæ est, significat sine
pre adiuncto: quare, & prius naturæ, & causalita-
tis: ergo ad illud significandum vocula *pre* illi ad-
iuncta superflua, ac non sine pleonasmō destinationi
adiungitur. Dicendum nihilominus est ad eam priori-
tatem proprietate sermonis significandam vocis *des-
tinatio* proprietate sermonis à Patribus, & Scholasticis
pre adiunctum in hac voce *prædestinatio* merito fuisse.
Ratio est: quia absolute prioritas, & posterioritas
vnius respectu alterius abique absolute vniūque exis-
tentia, in quouis ordine prioris, & posterioris huius lo-
ci, siue durationis, siue naturæ, & causalitatis nuf-
quam est. Unde qui solus in primo loco confensus
faceret, nullo alio sedente in consensu eodem prior
alio absolute, & actu in eo consensu non sederet:
& qui prima duratione temporis existisset, nullo alio
suscipiente tempore productio absolute, & existente
nulli absolute præduraret: atque in re nostra, causa,
quæ effectum absolute non producit, atque in rebus
positis, prior effectus absolute non est: sed solum in
potentia, & conditionate, si causet, & effectum ab-
solute ponat. Nec aliud vox illa actus primi, seu in
actu primo causis secundam se sumptis attributa si-
gnificat: quam eo loco, & gradu est, ut adueniente
effectus sit illo exercitæ & absolute prior, ut ei qui
solus sederet primo loco consensu, vel primo tempore
durare contingeret, si alius veniat, qui posterior,
vel daret, vel lederet: ceteri ergo *destinatio* sola actuum
propositum, & causam subinde in actu primo desti-
nati effectus designat: designat actum primum in po-
tentia, & conditionatum solum; si scilicet ab ea effec-
tus constet, & suo loco absolute sit, & apponatur;
non autem actum primum; cuiusque absolutam priori-
tatem naturæ, & causalitatis, quovisq; eius effectus
absolute sit, & pro signo naturæ, & causalitatis po-
teriori, & suo, absolute locetur. Addita autem vocis
destinatio, quæ actum primum, & naturæ priorita-
tem actui propositi respectu rei, & effectus desti-
natio conditionalem & in potentia significat (vo-
cula illa *pre* effectus absolute futurum) quare &
absolute propositi illius, & destinationis animi cau-
salitas, & prioritas naturæ abique pleonasmō vilo si-
gnificatur.

4. Notauit hoc Thesaurus suo lingue latinæ citato
Stephanus verbo *prædestinatio* ex Augustino (vbiuis
prædestinationis significatum explicuit) his verbis:
Prædestinatio auctore Beato Augustino à præmittendo,
& præueniendo, & præordinando futurum dicitur.
Nempe absolute futurum: quod enim absolute fu-
turum non est, nec absolute dicitur futurum. Quan-
ta vero Stephanus veritate id ex Augustino retule-

rit, ex rigida, & Scholastica definitione prædestina-
tionis ex eodem Sancto Doctore infra recitanda con-
stabit. Consonant Preceptori Augustino discipuli ad-
dicillimi Fulgentius 1. ad Monim. Prosper respons. 15.
ad capitula Gallorum, quorum verba fecit etiam
sua Concilium Valentium sub Lothario capite ter-
tio, sic præscientiam à prædestinatione diuina discri-
minans; *præscire dicitur Deus illa etiam, quæ factu-
rus non est, ut sunt peccata; prædestinare autem alia
omnia quæ sunt ipso auctore faciendæ.* Vtique actu,
& absolute faciendæ cuiusmodi non sunt, quæ facti-
bilia ab ipso solum intra sui possibilitatem inclusa
ad absolutam effectum, siue existentiam nuf-
quam transibunt. Eadem sententia plurimum Patrum
est à nobis citatorum, ubi magnitudinem spheræ ob-
iectiue amoris diuini, ac diuine scientiæ compara-
uimus. Ratio autem Theologica est: quia præde-
stinationis voce specialissima, ac perfectissima promi-
tentie obiectiue libera significatur: quæ, scilicet,
sit, mediorum solummodo efficacium ad finem, seu
effectum liberum creaturæ rationali à Deo præstati-
tum, & præintantum electio prouisa, mediorum;
non quidem casu electorum, sed ex efficacie ipso-
rum scientia Dei certa, & infallibili in ipsa præde-
stinatione inclusa, ut de perfectissima hac prouidentie
specie (in qua prædestinatio est) generatim docui-
mus controuersia sexta de prouidentia d. secunda,
quæstione secunda, certamine tertio, à numero quar-
to, & certamine quinto per totum ac proinde præ-
destinatio necessitatem logicam consequendi finis,
seu effectus liberi intenti concernit: & mediorum,
tamen extrinsecus efficacium, efficacem Dei suapte na-
tura inuisibilis voluntatem suo proprio significato
complectitur: quare id, quod finis, & effectus suo ab-
solute coniungendum necessarium est, ac subinde respectu
illorum absolutum ut dixi naturæ, & causalitatis prio-
ritatem particula *pre* significatam, nec nuda voce de-
stinatio significandam, unde ad id significandum non
superflua, & cum pleonasmō, sed necessaria, & pro-
priissime ad vocem prædestinatio, aduocata à Patri-
bus, Theologis Scholasticis fuit. Non ignaro Chry-
sostomum, Theodoretum Damascenum & alios Pa-
tres ex illo ad Ephes. 1. *Prædestinatio: nati nos in adoptionem
filiorum per Iesum Christum in ipsum secundum
propositum voluntatis sue, voluntatem Dei de omnium
(etiam reproborum quæ non erit) salute colligere:
sed hi tamen laxius prædestinationem, sicuti & p. opo-
situm usurpant: quia in Græco textu (quo præci-
pue Græci Patres utebantur) pro propositum habetur
beneplacitum: quod totam propositi, ac prædesti-
nationis vim, & energiam non continet, continet
autem, quod satis eorum instituto probandi Dei feri-
am, iurisdictionem, voluntatem, & generalem prou-
identiam erga omnium salutem, erat: quare reliquo præ-
destinationis, & propositi omisso significato, eo, in
quo cum beneplacito conueniunt, sunt tantummo-
do vti.*

CERTAMEN III.

*Alique acceptiones propriæ vocis
Prædestinatio ē prioritatibus
intentionalibus quas
importat.*

1. Quoad prioritatem intentionalem veram, & rea-
lem rebus extrinsecam in estimatione, & affectu
alterius, & particula *pre* in ea voce *prædestinatio* pro-
prietate latina significabilem significari illam respec-
tu finis, & effectuum prædestinationis quorumvis
promptum videbatur asserere. Siquidem & finis à Deo
præstitutus

præstatur intentio eius affectu aliis rebus non ita intentis à Deo præferitur; ac tam ipse, quam effectus prædestinationis electi, effectusque Dei voluntate, aliis quæ à Deo, vel ad eum finem, vel alios non eliguntur apponuntur ab ipso affectu anteferi perspicuum est. Cæterum eam affectuam prælationem obtinendi de facto, & absolute finis, & effectum reliquorum prædestinationis, tam respectu finium reliquorum non intentionum, quam aliorum effectuum de facto non apponendorum, qui tamen prædestinationum aliorum effectus, & absolute, & de facto positi esse subinde possent, nunquam præpositione illa præ in voce prædestinationis inclusa à Theologis significari, immo nec sermonis proprietate denotari posse certum mihi est. Etenim tam intentio finis, quam eius, & reliquorum effectuum inter mediorum ad eius absolutam affectionem appositivam, atque effectus voluntates diuine ad eorum effectum tendens, vel gradu quovis sue proximo, sue remoto, ad rei effectum, qua talis, & respectu rei per illam faciende prouisus, seu prouidentia, aut prædestinatio (quæ prouidentiam ut genus suum includit) esse potest: ergo nec suis intentio eiusve aut reliquorum inter mediorum absoluta effectio, & appositio qua illorum intentio, & appositio, sue, respectu illorum, qua efficiendorum effectus prouidentia aut voluntatis Dei rebus prouisus, aut prædestinatus est; tamen prouidentia, & prædestinationis Dei erga res alias sunt effectus ac insuper voluntatis Dei ipsarum quovis gradu effectricis. Minor probata à nobis est controu. 6. de prouidentia d. 2. quæst. 2. fere tota ubi ostendimus expressis testimoniis Nemesij, aliorumque Patrum, & S. Thomæ, & rationibus; (nostra etiam non contemnenda) voluntatem Dei actiuam factiuamque rei respectu illius sue erga illam prouisus, seu prouidentia: quare prædestinationem esse non posse, quæ essentia sua obiectum seu subiectum cui per ipsam prouidetur, factum supponit non facit nec nisi implicatoriè facere potest cum factam pro priori supponat, ut ad finem præstitutum per media dirigat, & gubernet.

2. Quo circa, tamen res ipsas omnes prouidentia aut prædestinatione effectas nonnunquam laxiore significatione prouisus, prædestinatusque Patres aliquot, & Scholastici appellant; hi tamen omnes, cum proprius rigidiusque loquuntur, res, seu personas solas, erga quas prouidentia aut prædestinatio à Deo habetur; prædestinatas, & prouisus, obiectaque, & subiecta prædestinata vocant: res autem alias, de quibus ad præstitutum finem obtinendum prædestinatis, prouisusque ut subiectis, & obiectis, & ex eorum complacentia à Deo prouidetur prouidentia, & prædestinationis effectus intentus verò finis, & cuius præsupposita (ut diximus controuersia 6.) intentione, prouidentia, aut prædestinatio; erga obiecta, & subiecta illa habetur, terminus, & finis prouidentia, aut prædestinationis, ad quem per media prouidentia ordinantur prædestinationis subiecta, merito ab eisdem Theologis Scholasticis nuncupantur: sed enim quandoque tam scriptura quam Patres, dum mente, historia, & consideratione in aliquo sistent, quod reuera medium ad finem prouidentia, aut prædestinationis, ex qua medium illud reuera sit, nec ulterius historia, & cogitatione pergunt, de medio illo, tanquam fine, & termino, non autem tanquam de effectu, & medio loquuntur: quia, est prouidentia, & prædestinationis terminus, & finis (qui gloria, atque æterna nostra beatitudo est) re ipsa non sit, partis tamen ipsarum, quam solam tunc, vel historia, vel doctrina tradere, & explicare intendunt, terminus, & finis, ultra quem explicanda, tradendaque solum prouidentia pars non progreditur, omnino est, iuxta dicta n. 2. & iam dicenda: sic prædestinatos ad fidem & formalem iustitiam, & adoptionis gratiam sepe in scriptura, & Patribus legimus: ad fidem idem Hebræorum populo sepe in veteri testamento scribitur; & Paulus ad Coloss. 3. numero 12. *Induite uos semis electi Dei, &c.* Neque enim Coloss. omnes fideles, ad quos scribebat, prædestinati iustique erant, nec tales esse Paulus Ecclesiæ ex Dei reuelatione tradere uoluit: quod solum significatur etiam Actor. 13. loco explicando quæstione 2. certamine 1. de gratia verò, & iustitia formali, seu adoptio-

ne filiorum Dei ad Ephes. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut effemus sancti.* Ac rursus, *prædestinatus nos in adoptionem filiorum Dei*; de qua Fulgent. 1. ad Monim. capite 8. & 13. *Quos prædestinatus ad gloriam, prædestinatus etiam ad iustitiam*; & Augustinus in Enchirid. capite 100. *Prædestinationem ad gratiam, dicitur licet an de gratia adoptionis, an de auxiliante, & prouidente loquatur, non satis explicentur*; ad utramque autem, acque commodè prædestinatio partialis sue completa (ut ait Lessius, & secundum quid, Soar. 1. de Prædestinatione cap. 3. numero 14. *sed potius quædam prædestinatio hominis subiecti, & obiecti absolute talis ad gloriam tanquam terminum, & finem dici solammodo possit, quod supponit Tridentinum sessio, cap. 1. de Canon. 1. 5. recitandum quæstione 2. certam. 1. numero 1. obiter reicienda Soari locuti cap. 4. numero 3. dicens non solum prædestinari propriè homines ad salutem, sed & hanc prædestinari ad hominis felicitatem*; sed in primis dici magis propriè nequit quam prædestinari ad seipsam (quod improprissime dicitur) cum uisio ipsa Dei hominis felicitas sit. Secundo, quia illud ad denotat quod omnes rem, seu terminum, & finem à prædestinatione efficiendum, non autem obiectum, sed subiectum prædestinationis, quod factum prædestinatio essentia sua supponit è suo prouidentia generico prædicato, ut præcebamur ex dictis controu. 6. de prouidentia d. 2. c. 1. uisio autem Dei seu hominis felicitas terminus, & finis est à prædestinatione faciendus non obiectum, seu subiectum prædestinati præsuppositum, & quod solum prædestinari ad finem aliquem apud Theologos dicitur.

3. Pronum autem hinc iam explicatis & positis de prioritate intentionali affectiua (de qua examinae præposuimus num. 1.) an vi particulæ præ voce prædestinationis apud Patres & Theologos denotetur? definitur enim prælatio, ac prioritas affectiua uisus præ alio non de rebus, sue intermediis, sue terminis, aut finibus à prædestinatione efficiendis disputari propriè loquens potest: cum ob rationes ex numero datas, tum ob rationes, atque insinuationes n. 2. quia finis, & inter media alia prædestinatione preparanda, & efficienda obiecta, sunt obiecta prædestinationis non sunt, ut vidimus, sed res solum, & terminus prædestinationis, & quæ non ratione gratia sue ex complacentia sui prædestinationis tangitur, sed ex obiecti, & subiecti prædestinationis complacentia, & quia huic bona (sue iucunda, & beatissima, seu uilia, & ad eius summam iucunditatem, & æternam, si supremam felicitatem conducentia) à Deo prædestinatione, & amentur, & fiant: in affectiua autem uisus præ alio prioritate, & prælatione absolute iudicanda illorum præcipua habenda ratio est, quæ ratione sui nec reneat ad alia, in quibus complacemur; sed ex ipsorum, seu in ipsis complacendo affectus fertur: siquidem quod affectum attinet, eiusque estimabilem, seu æstimatum prioritatem, quæ inde, & ex complacentia in ipsis quibus bona, & uilia amantur, quasi materialiter se habent; tamen bona hæc inter se solum comparata, alia alius affectiue præferantur, ut finis omnis amor mediorum amor præferatur, sed eadem ratione, & proportionem subiectum, in quo complacemur; ex cuiusque complacentia finem; ac media ad finem volumus hominem amoris affectiua æstimatione, sue affectiue, mediis, ac finis uisio præferatur: de qua re plura in Philosphicis diuinis controu. de actibus voluntatis: egitur prædestinationis uocales præ uirtute, & significationis energia prælationem hanc, & prioritatem intentionalem affectiuam personarum, seu subiecti, seu obiecti prædestinati respectu prædestinabilitium aliorum, qui tamen prædestinati non sunt, & sermonis proprietate, & usu scripturæ, Patrum, & Theologorum significat: quia maxima prælatio in affectu uisio est aliquem prædestinare, ac per ineffabilem modum ad tantum bonum ineffabiliter dirigere uelle præ aliis, quos sapè, & commodè possit. Hinc prædestinatio prædestinati electio frequenter in Novo Testamento maxime ab Apostolo dicitur: quia et pluribus, qui æque possent, relictis, electus, seu electus est.

4. Porro Catherinus libro 3. de prædestin. cap. 1. & 3. quosdam eximie electos ad gloriam esse ait; eos scilicet

scilicet, qui ante ipsorum merita absolute præuisa ad illam à Deo electi sunt, & paucos hos fuisse censet; alios vero non ita eximie electos, & respectu quorum eximie illi electi, prælatique in electione & affectu diuino sunt non fuisse, nisi post absolute præuisa à Deo ipsorum merita ad gloriam electos: æque hanc prælationem affectiuam ita ante præuisa merita electorum ad gloriam respectu præuisa, censet proprietate, & usu eius vocis denotari: unde nec saluandos, & electos ad gloriam omnes, sed solos paucos illos eximie, seu ante merita absolute præuisa electos esse prædestinatos. Hanc Catherini sententiam Sorus in caput 9. ad Rom. digressionem de prædestinatione erroris in fidem notat: Bætes hæc enim censet prima parte, quæst. 2. articulo 7. vt autem æquum, rectumque de Catherini doctrina, & propositionibus iudicium, & censura feratur, singulatum ille omnes examinande sunt: & prima, qua electis ad gloriam quosdam eximie electos, alios non eximie electos vocat recte, & ex usu eius vocis apud Theologos Scholasticos loquitur. Recte: quia eximia electio, & in affectu magna prælatio est electorum aliquot, prædestinatorumque à Deo ad gloriam maiorem præ aliis ad minorem electis, & prædestinatis. Ex usu autem Scholasticorum, vt videre est in pluribus Scholasticis, cum antiquis, tam Recentioribus: nec ratione à nobis clara negari ab illo Theologo potest. Quod autem eximiam electionem præ aliis electis in eo ponat, quod illi ante merita absolute: hi vero post merita absolute electi à Deo ad gloriam sint nullam censuram meretur: vtrumque electionis modum in prædestinationis, & in aliquibus primum admittunt Scholastici non pauci Oxam Gabriel in 1. d. 40. & 41. alique non infimè notat, quin ab aliis censuris male accipiantur: quia merita illa, post quæ absolute præuisa electos ad gloriam plures volunt, non naturæ cum Pelagianis, aut Semipelagianis, sed gratiæ per Christum esse Catholice defendant, de cuius veritate statim iudicabimus. Tertia Catherini propositio, solos scilicet eximie, seu ante merita efficaciter ad gloriam electos paucos proprie, & Theologicè dici posse prædestinatos: quia prædestinatio rigide, & proprie sumpta eam efficacem electionem antecedentem merita significet, est ab ipso animo hæretico non dicatur, sed in prerogatiua ita electorum à pluribus admittit commendationem, temeraria nihilominus propositio est.

5. Probat: quia Catherini solius contra omnes Theologos, definitionem prædestinationis & omnem rationem Theologicam est, vt ex dicendis patebit. Siquidem Oxam, & Gabriel, qui eam in electis ad gloriam nonnullis antecedentem meritis efficacem electionem admittunt, eoque eximie electos obinde vocant: aut illos eximie etiam vocant prædestinatos, quin electos alios non efficaciter ante merita proprie prædestinatos negent, sed solum excessum illum, quia supra prædestinationem alios contingit prædestinationi adiectum: immo vero prædestinationem propriam Theologicam in prædestinationem ante merita diuidunt, & ad rationem Theologicam accommodat (ni aliud infra dicendum certamine quarto obesser.) Nam electio saluandorum omnium ad gloriam præ aliis non saluandis affectiuam Dei erga illos prælationem dicit, tantumdemque valet, atque illorum præ aliis ad gloriam affectiuam Dei destinationem: quare: & prædestinatio. Cum autem præ illud destinationi diuine Sanctorum ad gloriam additum prælationi huic affectiue, seu anterioritati ipsorum respectu reprobatorum in affectu Dei significande, satis totam suæ significationis virtutem impendat aduerbio illo *eximie* aut simili alio, prælatio affectiuam Dei erga antecedenter ad merita efficaciter electos præ aliis non, nisi post absolute præuisa merita electis debuit explicari: quod secus habet in voce electionis ad gloriam, cum enim voce electionis ad gloriam prælatio illa affectiuam Dei, seu in Dei affectu electorum ad gloriam saluandorumque respectu non ita electorum & saluandorum, sed reprobatorum satis exprimitur: addita voci electionis particula *præ* prælationem, &

Christoph. de Origine de Deo Pro. Tomus II.

prioritatem aliam in Dei affectu ita (vt hi volunt Doctores) antecedenter ad merita efficaciter electos respectu non electorum efficaciter ante merita vi sui significati, & proprietate sermonis significabit. Quod satis confirmatur ex Ecclesiæ totius usu: cum enim eximie prædestinatam sanctam aliquam, obindeque Sanctorum factis à se adscriptam (precipue Deiparam) ex prælatione eius præ aliis prædestinatis in Dei affectu commendat, sic canit: *Alegit eam Deus, & prælegit eam, &c.* tamen eximium hunc Dei affectum erga illam præ aliis etiam saluandis non ex efficacia intrinseca antecedentis electionis, sed ex maiori sanctitate, & gloria, ad quam electa illa est, Ecclesia metatur. Denique Catherini locutio Patribus, & toti non Theologiæ solum, sed & fidelium Ecclesiæ (qui saluandos omnes prædestinatos absolute, & semper appellant) ea propositione aduersatur: videatur Sanctus Augustinus de dono perseverantiæ capite 9. Fulgentius de fide ad Petrum capite 3. & tam ipsi, quam Patres reliqui vbivis de prædestinatione agunt. Addo vltius, in fide periculosa eam propositionem esse: cum tantus Patrum Theologorum, atque Catholice Ecclesiæ, nemo discordant, in re ad fidem spectante consensus, non nisi, ex reuelatis esse possit: ubi autem, vel veritas hæc, vel eius principia fuerint reuelata ex dicendis quæstione 2. dignoscetur.

CERTAMEN IV.

Prædestinationis respectu meritum pura prioritas materia, & ex dictis conclusio.

1. Denique intentionalis alia siue mixta ex reali, & intentionalis posterioritatis negatione anterioritas vocula illa *præ* voci *destinatio* addita prædestinationis voce denotatur: & cuius in prædestinatione intelligende, & nobis commendande à scriptura. Conciliis, Patribus & Catholicis Doctoribus cunctis maxima ratio habeatur: ea vero est, qua Dei prædestinatio motionem omnem intentionalem meritum operum prædestinandi antecedit Dixi autem mixtam ex reali prioritate positua prædestinationis ad merita omnia nostra, & negatione intentionalis motionis meritum ad quam prædestinatio sequatur: est enim ex reali physica prædestinationis ad merita prioritate naturæ ipsius à meritis intentionalis posterioritas satis ac me iudice euidenter apud politiores Philosophos excludatur: voluerunt tamen Patres, & Theologi Scholastici ea particula *præ* expresse, ac citra disceptum eiusmodi posterioritatem respectu meritum, & in his responsuram intentionalem prioritatem respectu prædestinationis excludi: & relatè quidem ad merita naturæ Pelagiana, & Semipelagiana, eam meritum prioritatem intentionalem ad prædestinationem, & responsuram in hac posterioritatem ad merita illa voce prædestinationis vi vocula *præ* (qua sola potest) prædestinationis prioritatem sine vlla posterioritate ad illa significantis excludi dogma fidei est. Addo, nec nimis (me iudice) à fidei dogmatibus distare, prædestinationis vocem vi particula *præ* incluse exclusionem posterioritatis ad merita etiam ex auxilio Dei supernaturali piofecta ob quæ prædestinatio à Deo habeatur, ac subinde omnimodam ac puram prioritatem abique vlla posterioritatis mixtura proprietate sermonis apud Scripturam, Patres, & Theologos significari. Tum, quia prædestinatio omnis principium meriti ex auxilio supernaturali oriundi necessario est, & nequeat principium vllum meriti sub idem meritum cadere, vt dogma Theologicum fert, à nobis sæpe contra minus in illud reuerentes Recentiores statutum.

Pp

cogitari inducitur tentetur: maxime prædeterminationis, quæ de facto fuisse à scriptura & Patribus asseritur. Diuina ergo prædeterminatio creaturæ rationalis vnius præ alia ad gloriam certò, & infallibiliter ex illa consequenda meritis absolutis creaturæ vnde cumque habitus pure prior, absque vlla respectu eorum posteritatem præsentis controuersie materia est, ac tota latine lingue præsentis controuersie materia est, ut hæcenus ostendimus proprietate, voce prædeterminationis, ut hæcenus ostendimus significata, & vulgari Theologica ipsius definitione Augustini contenta: *præscientia, & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicunque delibentur*: quamquam prædeterminationis pura prioritas respectu meritorum d. de causis prædeterminationis fundanda alius à nobis sit.

QVÆSTIO II.

De Prædeterminationis diuine erga saluandos existentia.

Resens quæstio, non tam de conclusionem, quam de eius probandæ fundamentis solidis esse potest. Non enim apud Patres, & Doctores Catholicos solum diuinæ prædeterminationis erga saluandos existentia, siue eorum ad gloriam de facto obtinendam Dei voluntate ordinatio certa, & infallibiliter existens dogmatica veritas est: verum apud Hæreticos etiam ferè omnes est dogma inconsummum: tamen in prædeterminationis naturæ, & conditione à Catholica fide aberrant.

CERTAMEN I.

Errores contra Prædeterminationis existentiam dogmaticam, eiusque fundamenta aliquot examinantur.

1. Diuinam erga rationales creaturas prædeterminationem ad gloriam à capite negant, quicunque negant esse Deum recitari à nobis tom. 1. de Deo vno controuersia 1. d. 1. q. 1. cert. 1. cum prouideret, & prædestinare non, nisi existentis, videnturque actu actiones esse possint. Alij etiam, qui Deo admisso eius tamen prouidentiam vniuersim negant, quos accuratè recensimus controuersia sexta de prouidentia d. 1. quæst. 1. certam. 1. d. num. 3. ex alijs, qui pro errore citantur cribratos: etenim, qui genus negat, species eius omnes negare certum est: Prouidentia verò genus ad prædeterminationem est atque hæc species illius. Tertio aliqui Dei erga creatura omnia prouidentiam non abolebant; eam tamen erga rationales creaturas omnino negebant: quare & prædeterminationem, quæ erga rationales creaturas prouidentia procul dubio est. Huius erroris Patronos, & sectarios reuli citata contr. 6. d. 1. q. 2. toto cert. 1. eiusque fundamenta, quæ Sapientiorum Philosophorum mentes turbant, discimus certam. 3. ex parte vero, non quidem subiecti prædestinati (v memorati errores) sed materiam finis, ac rei, ad quam creaturæ rationalis Theologica atque absolute dicta prædeterminatio est, errores plures Philosophorum possunt referri à Spiritu Sancto ex infirmo consueti toto Ecclesiastes libro horum nominibus omnis circa creaturæ rationalis felicitatem vltimam, ac supremam beatitudinem: ibi enim singulati omnia, quibus quisque hominum se crederet pro suo genio felicem vanitatem vanitatis esse probat, atque in Deo solo nostram felicitatem esse concludit.

2. Eosdem errores omnes ac præcipuos eorum Auctores recensuit Augustinus libris de ciuitate Dei, ac *Christoph. de Origine, de Deo vno. Tomus II.*

confutauit, ac nos tom. 2. de ente supernaturali controuersia de beatitudine, quicunque ergo in alio, quam Dei possessione, & fruitione, in quibus nostra gloria, & summa, ac simpliciter talis felicitas, & beatitudo per scripturam, Patres, & Theologos sita est, constituunt ex parte materiam finis, ac rei, ad quam à Deo prædestinamur aberrat, ac Theologicè prædeterminationi aduersatur: quæ, ut diximus ad gloriam, & veram nostram beatitudinem, in Deo ut obiecto possidendo, eiusque fruitione sita essentialiter est. Eos autem errores refert, ac singulatim confutare præsentis instituti non est, sed controuersia citatæ de beatitudine. Inde verò in Deo obiectione, in Deique ipsius possessione per eius intuitum visionem, vel de eo ita possessio fruitione, & gaudio formaliter beatitudinem consistere nostram, & gloriam ad quam à Deo prædestinamur, & simpliciter dictæ prædeterminationis res, & materia est, supponimus cum Patribus, & Theologis non disputamus: quare huius loci controuersia cum iis solum est, qui ex parte subiecti prædeterminationis, seu prædestinati aberrant à vero.

3. Et memorauimus quidem numero 1. eos qui vniuersim circa subiectum prædeterminationis errant. Partim autem non sane animo, & mente errant Catherinus memoratus quæst. 1. certam. 3. num. 4. asserens non omnes ad gloriam electos, & Dei speciali prouidentia certo, & infallibiliter saluandos prædestinatos esse, sed paucos ex ipsis ante præuia absolute eorum merita electos: eius autem propositionis censuram à Soro, & Banes latam ibidem retulimus, nostramque Theologicè temeritatis notam adiecit, quam probauimus toto numero 5. immò, & esse in fide periculosam addidimus, cuius additi probationem in hac quæstione remissum dandam ex scripturæ, & Conciliorum testimoniis pro saluandorum prædeterminatione exploratis recitandis expendisque certamine 1. Hic solum recito verba Augustini, & Fulgentij ibidem citatorum. Augustini 9. de dono peruerantia sunt ex duobus pijs cur huic doneatur perferantia usque in finem, illi autem non doneatur: infirmabiliora sunt iudicia Dei: illud autem fidelibus debet esse certissimum: hunc esse ex prædestinatis, illum autem non esse. Fulgentij de fide ad Petrum capite 35. firmissime tene, etc. nec quinquam eorum quos non prædestinavit ad vitam, vlla posse ratione saluari. Quod verum non est, ni saluandi omnes prædestinati itidem sunt.

4. Ponit statuta Dei prouidentia erga homines, ac rationales ceteras spirituales creaturas, earumque actiones (de vtriusque enim eadem ratio est) de medijs quibus præcipuum, & supernaturalem suum finem assequi omnes possint, & de facto eorum aliquæ consequantur, Deum eam habere pronam esse integræ naturæ finem, cuius capax est orbata per Dei bonitatem relinqueretur: quod tamen è supremo Dei Dominio fieri absolute posset, dum factum certò non constat, non factum ratio suadet. Maxime, cum temporales malorum felicitates, iustorumque ærumne non casu, ac fortunæ gentilitate temeritate, sed ex æqua, & sapientissima Dei prouidentia venire, nisi ad Dei prouidentiam specialem erga iustos, quos per tot tristia ad finem æternæ gloriæ, & commodis cunctis temporalibus longe præstantiorem, sua misericordie voluntate dirigit, ac perducit, recurratur, defendi non possit: ut vidimus citata controuersia 6. d. 1. quæst. 1. certam. 3. Ea verò specialis Dei prouidentia qua de medijs quibus certo ac non casu, de facto gloriæ suæ æternæ finem assequantur, qui cum consequuntur, ipsi summa prædeterminatio est: item, cum nihil absque Dei prouidentia in rebus eueniat, saluque, & gloria æterna plures ex fide, atque infallibili Ecclesiæ Dei declaratione contingat. id ex speciali Dei prouidentia erga illos, prædeterminationeque euenire certissimum est. Tertio: cum prædeterminatio quorundam ad fidem iustitiam, & charitatem passim in scriptura asseratur, hisque, si cum perseverantia sint, effectui ipso coniuncta sit æterna salus, & gloria, & ad eam etiam prædeterminatio erit: præsertim cum illis vita, & salus æterna à perseverantibus obtinenda sit, neque id Deus, cum ad illas rationalem creaturam prædestinat, ignoret.

5. Quæ autem loca Conciliorum, & scripturæ præ-

Pp 2 destinationis